

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie z odwołania B. Z.

od decyzji Prokuratora Generalnego nr [...] z 30 listopada 2023 r. w przedmiocie odmowy wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 12 czerwca 2024 r.,

oddala odwołanie.

Tomasz Demendecki Elżbieta Karska Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

B. Z. (dalej także: Odwołująca) dnia 13 października 2023 r., w związku z ukończeniem w dniu 3 grudnia 2023 r. 65. roku życia, złożyła wniosek o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora Prokuratury Regionalnej w Szczecinie na czas do dnia 31 grudnia 2025 r.

Dyrektor Biura Kadr Prokuratury Krajowej w dniu 15 listopada 2023 r., [...], pozostawił wniosek bez dalszego biegu, wobec złożenia go z uchybieniem terminu.

Uzasadniając rozstrzygnięcie wskazał, że zgodnie z art. 127 § 3 ustawy Prawo o prokuraturze (Dz. U. 2023, poz. 1360 z późn. zm., dalej: p.p.) wniosek taki wraz z zaświadczeniem lekarskim winien zostać złożony najpóźniej na 6 miesięcy przed osiągnięciem 65 roku życia (3 grudnia 2023 r.), czyli do dnia 3 czerwca 2023 r.

Dnia 20 listopada 2023 r. B. Z. złożyła wniosek (uzupełniony 22 listopada 2023 r.) o skierowanie jej pisma z 13 października 2023 r. do Prokuratora Generalnego celem rozpoznania zgodnie z właściwością.

Pismem z dnia 23 listopada 2023 r. Dyrektor Biura Kadr Prokuratury Krajowej poinformował B. Z., że działający w zastępstwie Prokuratora Generalnego - I Zastępca Prokuratora Generalnego - Prokurator Krajowy, podzielił stanowisko o pozostawieniu wniosku odwołującej się bez dalszego biegu wobec złożenia go z uchybieniem terminu.

Pismem z 27 listopada 2023 r., prokurator B. Z. wniosła o odstąpienie od wydania decyzji o przeniesieniu Jej w stan spoczynku.

Pismem z dnia 30 listopada 2023 r. Dyrektor Biura Kadr Prokuratury Krajowej poinformował prokurator B. Z., że Jej argumentacja zawarta w piśmie z 27 listopada 2023 r. nie jest trafna i przejdzie w stan spoczynku po ukończeniu 65 roku życia.

Pismem z 30 listopada 2023 r. Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny zawiadomił prokurator B. Z., że z dniem 3 grudnia 2023 r. przejdzie w stan spoczynku.

Pismem z dnia 20 grudnia 2023 r. prokurator B. Z., na podstawie art. 127 § 4 p.p., złożyła odwołanie od decyzji Pierwszego Zastępcy Prokuratora Generalnego Prokuratora Krajowego D.B. działającego z upoważnienia Prokuratora Generalnego o przeniesieniu w stan spoczynku, na którą składają się trzy pisma: z dnia 15 listopada 2023 r. i powiązanego z nim z dnia 23 listopada 2023 r. (podpisane przez M. P. Dyrektora Biura Kadr Prokuratury Krajowej), z dnia 30 listopada 2023 r. (podpisanego przez M. P. Dyrektora Biura Kadr Prokuratury Krajowej), z dnia 30 listopada 2023 r. (podpisanego przez Pierwszego Zastępcę Prokuratora Generalnego Prokuratora Krajowego Dariusza Barskiego), które odczytane łącznie zgodnie z zawartą w nich treścią, stanowiły w swej istocie spójną decyzję o niewyrażeniu zgody na dalsze zatrudnienie Odwołującej się po ukończeniu 65 roku życia, a w konsekwencji o przeniesieniu w stan spoczynku z dniem 3 grudnia 2023 r.

Prokurator B. Z. rozstrzygnięciu temu zarzuciła:

1. obrazę art. 47 § 3 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę Prawo o prokuraturze (Dz.U.2016.178 z dnia 2016.02.15) poprzez jego niezastosowanie, wskutek czego błędnie uznano, iż Odwołująca się ma obowiązek złożyć wniosek do Prokuratora Generalnego o wyrażenie zgody na dalsze zatrudnienie na 6 miesięcy przed ukończeniem 65 roku życia, a o ile Sąd Najwyższy uzna, że taka interpretacja ustawy jest nietrafna zarzuciła:
2. obrazę art. 127 § 2, § 4 i § 5 p.p. w związku z art. 69 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r., Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2023.217 t.j. z dnia 2023.02.02, dalej: p.u.s.p.) poprzez jego niezastosowanie i nieprzeprowadzenie pełnej, pozbawionej wad procedury zakończonej decyzją wydaną przez uprawniony podmiot,
3. obrazę art. 127 § 3 p.p. poprzez jego błędną interpretację, iż termin w nim wskazany jest terminem zawitym, a następnie mimo uznania, iż termin ten jest zawity i przy wykazaniu, że jego uchybienie było niezawinione, a jako takie powinno skutkować jego przywróceniem, to terminu nie przywrócono, a wniosku w tym zakresie w ogóle nie rozpoznano, odmawiając Odwołującej się prawa do pozostawania w służbie do czasu zakończenia postępowania,
4. obrazę art. 13 § 3a pkt 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę Prawo o prokuraturze, albowiem wydawana w dniach 15-tego i 23-ego oraz 30-tego listopada 2023 r. decyzja dotycząca spraw osobowych prokuratora była podpisywana przez Dyrektora Biura Kadr Prokuratury Krajowej, zamiast Prokuratora Generalnego lub upoważnionego przez niego Prokuratora Krajowego, będącego I Zastępcą Prokuratora Generalnego, a postępując w ten sposób zamierzano ukryć ich faktyczne znaczenie procesowe, celem uniemożliwienia lub utrudnienia postępowania odwoławczego, a co w konsekwencji skutkowało brakiem zgody na dalsze moje zatrudnienie i przeniesienie mnie w stan spoczynku, mimo iż decyzje te powinny być uznane za wadliwe, a naruszenie w/w przepisów prawa materialnego i ich niewłaściwe zastosowanie jak również naruszenie przepisów postępowania miało oczywisty wpływ na końcowe rozstrzygnięcie - wydanie decyzji o przeniesieniu w stan spoczynku.

Podnosząc powyższe zarzuty Odwołująca się wniosła:

1. o uchylenie jako wadliwej decyzji, składającej się z trzech części sporządzanych w dniach 15 listopada 2023 r., 23 listopada 2023 r., 30 listopada 2023 r., na podstawie

których wniosek o wyrażenie zgody na dalszą pracę po ukończeniu 65 roku życia nie został uwzględniony i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Prokuratorowi Generalnemu oraz ewentualnie

2. o zobowiązanie Prokuratora Generalnego do procedowania w sprawie - w zakresie trybu dotyczącego przejścia w stan spoczynku na podstawie ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę Prawo o prokuraturze, zgodnie z zasadą, że przepis szczególny wyklucza przepis ogólny.

Ponadto, Odwołująca się wniosła o wydanie postanowienia o zabezpieczeniu postępowania przez wyrażenie zgody na zajmowanie przeze Nią stanowiska prokuratora do czasu prawomocnego zakończenia przedmiotowego postępowania.

Prokurator Generalny wniósł o odrzucenie odwołania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 69 p.u.s.p. sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 roku życia, chyba że nie później niż na sześć miesięcy i nie wcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy Krajowej Radzie Sądownictwa wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie (§ 1). Krajowa Rada Sądownictwa może wyrazić zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, w szczególności jeśli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów (§ 1b zd. 1).

Podobne uregulowanie dotyczy prokuratorów. Stosownie do treści art. 127 § 2 p.p. prokurator może nadal zajmować stanowisko po ukończeniu 65. roku życia, jeżeli Prokurator Generalny na wniosek prokuratora, po przedstawieniu zaświadczenia stwierdzającego, że jest zdolny ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków prokuratora, oraz po zasięgnięciu opinii Prokuratora Krajowego, Krajowej Rady Prokuratorów oraz właściwego prokuratora przełożonego, wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska przez prokuratora.

Wniosek i zaświadczenie, o których mowa w powołanym przepisie (art. 127 § 2 p.p.) składa się Prokuratorowi Generalnemu najpóźniej na 6 miesięcy przed ukończeniem 65. roku życia (art. 127 § 3 zd. 1 p.p.).

Na mocy odesłania wynikającego z art. 127 § 1 p.p., do prokuratorów stosuje się odpowiednio m.in. art. 69 p.u.s.p., przy czym przewidziane w tej ustawie uprawnienia Krajowej Rady Sądownictwa i Ministra Sprawiedliwości przysługują w stosunku do prokuratorów Prokuratorowi Generalnemu. Powołany przepis p.u.s.p. określa w § 1b kryteria, jakimi należy się kierować podejmując decyzję w przedmiocie wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego po ukończeniu wieku uprawniającego sędziego do przejścia w stan spoczynku. Zgodnie z jego treścią wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego (prokuratora), jest możliwe jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, w szczególności jeśli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego (prokuratur) lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów (prokuratur).

Fundamentalny zarzut sformułowany w odwołaniu od decyzji o przeniesieniu w stan spoczynku prokurator B. Z. sprowadza się w istocie do zagadnienia, czy wniosek o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora Prokuratury Regionalnej w Szczecinie na czas do dnia 31 grudnia 2025 r. został przez Odwołującą się złożony w odpowiednim terminie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtował się pogląd, zgodnie z którym termin określony w art. 69 § 1 p.u.s.p. jest szczególnym terminem prekluzyjnym. W wyroku z 4 listopada 2003 r., Sąd Najwyższy stwierdził, że wyrażenie przez Krajową Radę Sądownictwa zgody na dalsze zajmowanie przez sędziego stanowiska nie może nastąpić w przypadku złożenia wniosku po tym terminie (III KRS 4/03, OSNP 2004/16/29).

Jednocześnie, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 14 grudnia 2004 r., III KRS 8/04, OSNP 2005/14/219, termin do złożenia oświadczenia woli dalszego zajmowania stanowiska sędziowskiego „[n]ie może (...) zostać przywrócony, gdyż nie istnieje żaden przepis (taki jak art. 265 k.p.), pozwalający na takie rozstrzygnięcie. Należy zauważyć, że zgodnie z art. 69 § 1 *in principio* p.u.s.p., sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 roku życia. Tylko wówczas, gdy złoży

w terminie wniosek o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, pozostaje w służbie do czasu zakończenia postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym (art. 69 § 3 zd. drugie p.u.s.p. [obecnie art. 69 § 1b p.u.s.p. – przyp. aut.]). Inaczej mówiąc, jeżeli sędzia nie złoży w terminie wniosku, to z dniem ukończenia 65 roku życia następuje skutek materialnoprawny polegający na przejściu w stan spoczynku. Dlatego też niemożliwe jest przywrócenie tego terminu”.

Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z 6 lipca 2005 r., III KRS 3/05, niepubl., określając dodatkowo konsekwencje zgłoszenia wniosku o przywrócenie terminu do złożenia oświadczenia woli dalszego zajmowania stanowiska sędziowskiego: „[p]rekluzyjne skutki niezachowania terminu do złożenia przedmiotowego wniosku, polegające na przejściu sędziego w stan spoczynku w terminie określonym przez ustawę, powodują bezprzedmiotowość (niedopuszczalność) wniosku o przywrócenie tego terminu”.

Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela przytoczone wyżej poglądy (aktualne na tle art. 127 § 2-3 p.p.) mając na uwadze analogiczny status sędziów i prokuratorów, w tym także Odwołującą się, oraz odpowiednie stosowanie określonych przepisów p.u.s.p. do prokuratorów (art. 127 § 1 p.p.). Niezłożenie wniosku o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora w terminie 6 miesięcy przed ukończeniem 65. roku życia skutkuje niezasadnością odwołania i jego oddaleniem, zaś rozważanie pozostałych zarzutów i rozstrzyganie wniosków w takich okolicznościach staje się bezprzedmiotowe.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2021, poz. 269) w zw. z art. 127 § 1 p.p., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.

Tomasz Demendecki Elżbieta Karska Mirosław Sadowski

[SOP]

[ms]

